

ในบทนี้จะพิจารณาสาระสำคัญของเรื่องสองประเด็น คือ คนต่างด้าวคือใคร และกำหนด
ประเทศไทยในลักษณะใดบ้าง

๑. คนต่างด้าวคือใคร

คำว่า "คนต่างด้าว" เป็นที่รู้จักโดยดีในแผ่นดินพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้า
อยู่หัว รัชกาลที่ ๗ ปรากฏอยู่ในพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พุทธศักราช ๒๔๖๒ และในข้อความ
ไว้นี้ว่า คนต่างด้าวหมายถึง "บุคคลที่ไม่มีสัญชาติไทย ดังที่บรรยายไว้ในพระราชบัญญัติสัญชาติ
พุทธศักราช ๒๔๕๖"

ความหมายนี้คล้ายคลึงกับคำที่ใช้ในกฎหมายอังกฤษ เรียกว่า The
British Nationality and Status of Aliens Act ซึ่งแปลความ
หมายของคำว่า alien ไว้ว่า คือบุคคลที่มีถิ่นอยู่ในบังคับอังกฤษ (a person
who is not a British subject)

กฎหมายอังกฤษฉบับนี้ตราขึ้นไว้เมื่อปี ค.ศ. ๑๙๑๑ (พ.ศ. ๒๔๕๓) ซึ่งคงจะใช้เป็น
แบบอย่างของมรดกพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พุทธศักราช ๒๔๖๒ ของเราก็คงเป็นแน่

กฎหมายคนเข้าเมืองของสหรัฐอเมริกาจำกัดความหมายของคำว่า "คนต่าง
ด้าว (alien) ไว้ในหมายถึงบุคคลซึ่งมิใช่พลเมืองหรือคนชาติของสหรัฐ (any person
not a citizen or national of the United States)"

* เสถียร วิจัยลักษณะ, ประชุมกฎหมายประจำศก, เล่ม ๕๐ วรรณคดี : สำนักงาน
นิติเวช ถนนพหลโยธิน วรรณคดี : หน้า ๕๔

^๒ Encyclopedia Britannica, Book One, ค.ศ. ๑๙๕๖ P. ๒๒๓

^๓ Encyclopedia Americana, International edition, Book One,
ค.ศ. ๑๙๖๔ P. ๕๓๕

ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองในปี พ.ศ. ๒๔๗๕ แล้ว มีกฤษฎาฎหมายเกี่ยวกับคนเข้าเมืองอีกหลายฉบับ แต่ความหมายของคำว่า "คนต่างด้าว" มิได้มีการเปลี่ยนแปลงเช่นพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พุทธศักราช ๒๔๗๖ (มาตรา ๑ (๑) คำว่า "คนต่างด้าว" หมายความว่าบุคคลที่ไม่มีสัญชาติเป็นไทยตั้งที่บรรพชาไว้ในพระราชบัญญัติสัญชาติ พุทธศักราช ๒๔๘๖ และตามพระราชบัญญัติคนเข้าเมือง พุทธศักราช ๒๔๘๐ และ พ.ศ. ๒๔๘๓ ซึ่งใช้อยู่ในปัจจุบันได้ คำจำกัดความว่า หมายถึง "บุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ" นอกจากนี้ ความร่าง พ.ร.บ. คนเข้าเมืองซึ่งกำลังพิจารณาอยู่ที่คณะกรรมการกฤษฎีกาที่มีความเห็นเป็นอันยุติความมาตรา ๔ ว่า คำว่า "คนต่างด้าว" หมายความว่า "บุคคลไม่มีสัญชาติไทย" และในกฎหมายอื่น เช่น ตาม มาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติการทะเบียนคนต่างด้าว พ.ศ. ๒๔๘๓ คำว่า "คนต่างด้าว" หมายความว่า "คนซึ่งไม่มีสัญชาติไทยตามกฎหมายว่าด้วยสัญชาติ" และกฎหมายสัญชาติซึ่งใช้อยู่ในปัจจุบันนี้คือพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ มาตรา ๗ ให้นิยามคำว่าบุคคลไร้สัญชาติไทยโดยนัยเกิดความเห็นดังต่อไปนี้

๑. ผู้เกิดโดยบิดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย ไม่ว่าจะเกิดในหรือนอกราชอาณาจักรไทย
๒. ผู้เกิดนอกราชอาณาจักรไทยโดยมารดาเป็นผู้มีสัญชาติไทย แต่ไม่ปรากฏบิดาที่ชอปลด้วยกฎหมาย หรือบิดาไม่มีสัญชาติ
๓. ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทย

ข้อยกเว้น สำหรับกรณีข้อ ๑ ผู้เกิดในราชอาณาจักรไทยโดยบิดาและมารดาเป็นคนที่ต่างด้าว ย่อมไม่ไร้สัญชาติไทย ถ้าขณะที่เกิดบิดาหรือมารดาเป็นบุคคลซึ่งระบอบอยู่ในบุคคล ๔ ประเภท ตาม มาตรา ๔ แห่ง พ.ร.บ. สัญชาติ พ.ศ. ๒๕๐๘ ดังนี้

๑. หัวหน้าคณะผู้แทนทางทูตหรือเจ้าหน้าที่ในคณะผู้แทนทางทูต

“ราชกิจจานุเบกษา” เล่ม ๕๔ ลงวันที่ ๒๐ กันยายน ๒๔๘๐ หน้า ๑๐๐๒ และเล่มที่ ๒๙ ตอนที่ ๑๑๐ ลงวันที่ ๒๖ ธันวาคม ๒๔๘๓ หน้า ๑๒๐๘

๒. หัวหน้าคณะผู้แทนทางกงสุลหรือเจ้าหน้าที่ในคณะผู้แทนทางกงสุล

๓. พนักงานหรือผู้เชี่ยวชาญขององค์การระหว่างประเทศ

๔. คนในครอบครัวซึ่งเป็นญาติอยู่ในความอุปการะหรือคนใช้ซึ่งเดินทางจากต่างประเทศมาอยู่กับบุคคลในข้อ ๑ ข้อ ๒ หรือข้อ ๓

ซึ่งสรุปแล้วคำว่า "คนต่างด้าว" นี้ได้แก่บุคคลซึ่งไม่มีสัญชาติไทยนั่นเอง

๒. ประวัติคนต่างด้าวที่เข้ามาสู่ประเทศไทย และวิธีการที่ไทยปฏิบัติต่อคนต่างด้าว

ก. ในสมัยโบราณ

ก่อนหน้าที่จะใช้คำว่า "คนต่างด้าว" ดังกล่าวนี้ ไทยเราใช้เรียกคนต่างด้าว เช่น ในกฎหมายเก่าครั้งกรุงศรีอยุธยาใช้คำว่า "นานาประเทศ" มาก่อน ดังปรากฏในพระโองการอภัยโทษหลวง ร.๓๑๔๔๒ แด่สมเด็จพระเอกาทศรถว่า

นานาประเทศ ย่างรัง อังกฤค ษะมิสัน วิสันดา ลูลา ละวา มลาญ แยก
ลายแก้ว"^๕

ในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ปรากฏในกฎหมายปัจจุบันราช ๑๐๒๕ ตอน
หนึ่งว่า

"ทุกวันนี้แขกฝรั่งอังกฤษ ลูลา ละลาญ นวล ๆ ประเทศ เข้ามาสู่พระบรมโพธิสมภาร
เป็นอันมาก"^๖

นอกจากนั้นแล้วมีใช้คำว่า "ต่างชาติต่างภาษา" หรือ "ต่างชวติต่างศาสนา" เป็นคำ
อื่น ๆ ใช้ในที่ทั่วไป ถึงความคลุมเครือในหนังสือบางบทว่า จึงแต่งเติมเติมกันมาเรื่อย ๆ จนถึง
สมัยกรุงรัตนโกสินทร์ กล่าววว่า

*โดยน้ำพระทัย ไม่มีความรังเกียจว่า ต่างชาติต่างภาษา"

^๕ กฎหมายตราสามดวง, เล่ม ๒, พระนคร โรงพิมพ์อักษรนิทานบุญพรหม พ.ศ. ๒๔๖๒
หน้า ๓๔๑

^๖ กฎหมายตราสามดวง, เรื่องเดียวกัน, หน้าเดียวกัน

กล่าวอีกนัยหนึ่ง บุคคลใดที่เข้ามาอยู่หรือเดินทางเข้าไปในประเทศซึ่งตนมิใช่เป็นพลเมืองของประเทศนั้น ใ้ถือว่าเป็นคนต่างด้าว (Alien)

นับแต่สมัยกรุงสุโขทัยเป็นราชธานีจนถึงสมัยกรุงศรีอยุธยา มิได้ปรากฏมาตรการการควบคุมคนต่างด้าวที่เข้ามาในประเทศไทย โดยอำนาจของกฎหมายแต่ประการใด คนต่างด้าวที่ไทยรู้จักในสมัยกรุงสุโขทัย มีหลักฐานในจารึกพ่อขุนรามคำแหง ดังนี้

พ่อขุนรามคำแหง ลูกพ่อขุนศรีอินทราทิตย์ เป็นขุนในเมืองศรีสังฆาลัยสุโขทัย หังมมากวลาและไทย เมืองไค้ถล้าให้ . . .
ไทยขาวสุขาวของมาออก

ในกฎหมายโบราณกรุงศรีอยุธยาว่าคนต่างด้าวที่ไทยรู้จัก คือ ขม ลาว พม่า เมง มอญ มลุม แสง จีน จาม ชาว

ในพระไอยการลักษณะบัวเบ็ย ค.ศ. ๑๔๐๘ แผ่นดินสมเด็จพระเจ้าอู่ทอง กล่าวถึงดินแดนต่างประเทศอันเป็นระยะทางแห่งไกลไว้ ดังนี้

แม้ว่าชายไปเมืองจีน ไชยะแล ไปเชียงใหม่ ไปหงัค่า ไชยะวา ผาแดง คั้งนั้นไซ้ พานให้ผู้นหึ่งอยู่ถ้าสามปี

ในหนังสือมหาชาติคำหลวง ซึ่งแต่งในแผ่นดินสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ กล่าวถึงชาติต่าง ๆ ที่เข้ามากรุงศรีอยุธยาไว้ ดังนี้

เจกรฐุ ค้าวเจกศรีฐุสีมาคณาคนบ คัทลคัวย
จันคาม พรวหมชวรวาณั สันติไสยไทเทศ

^๑ ประชุมศิลาจารึก, ภาคที่ ๒, (พระนคร พิมพ์ในงานพระราชทานเพลิงศพคุณหญิง สิบกัศันร เกรษฐ, ๒๕๐๐) พระนคร โรงพิมพ์พระจันทร์ ทาพระจันทร์ หน้า ๑๐

^๒ กฎหมายตราสามดวง, เล่ม ๑ หน้า ๖๕

^๓ กฎหมายตราสามดวง, เล่ม ๒ เรื่องเดิม, หน้า ๓๑

ในพระโอบการกำแหงมาตลอด เรือน พ.ศ. ๑๘๘๘ แขนคืบสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ
ซึ่งมีเพิ่มเติมในรัชกาลหลัง เห็นความได้ว่ามีศบคางคาวที่ร้าวแรงศรีธนญชัยตั้งค่อไปนี้ จีน
แขกประเทศ ชวา มะลายู พราหมณ์เทศ จาม ญี่ปุ่น มอญ ญวน ฝรั่งเศส วิสันคา อังกฤษ และ
ฝรั่งเศส^{๑๐}

ในแผ่นดินสมเด็จพระนเรศวรมหาราช มีกล่าวไว้ในกฎหมายพระธรรมมูญ จ.ศ. ๙๖๑
ดังนี้ พม่า ลาว มอญ ขอม ไทยใหญ่ จีน จาม คูลา มะลาลี แอก พราหมณ์ ตะนาว ญี่ปุ่น ญวน
ฝรั่งเศส อังกฤษ และวิสันคา^{๑๑}

ในแผ่นดินสมเด็จพระเอกาทศรถ มีกล่าวไว้ในกฎหมายพระธรรมมูญศักราช ๑๘๘๘ ดังนี้
ฝรั่งเศส อังกฤษ วิสันคา แขกประเทศ แขกชวา มะลายู มิกะสัน ญวน จีน^{๑๒}

และในพระโอบการอาชญาหลวง ศก ๑๘๙๖ แขนคืบสมเด็จพระเอกาทศรถมีกล่าวไว้
ดังนี้

บานาประเทศ ฝรั่งเศส อังกฤษ ติมูตัน วิสันคา
คูลา ฉะวา มลายู แอก กวย แอกพราหมณ์
ญวน ประเทศ ฝรั่งเศส อังกฤษ จีน จาม วิสันคา
ฉวา มลายู กวย ขอม พม่า รามัญ^{๑๓}

ในแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าทรงธรรม เคนมารักเข้ามาติดต่อกันที่เมืองตะนาวศรี
อีกชาติหนึ่ง ไทยเรียกท้าวเคนมารักว่า สีสมาศ

^{๑๐} กฎหมายตราสามดวง, เรื่องเคี้ยวกัน, หน้า ๑๙๐ - ๑๙๑

^{๑๑} กฎหมายตราสามดวง, เล่ม ๑ พระนคร โรงพิมพ์อัสสัมชัญพิมพ์กรรม พ.ศ. ๒๔๔๒
หน้า ๑๖๐๐

^{๑๒} กฎหมายตราสามดวง, เล่ม ๑ เรื่องเคี้ยว, หน้า ๑๙๕

^{๑๓} กฎหมายตราสามดวง, เล่ม ๒ เรื่องเคี้ยว, หน้า ๑๙๖

^{๑๔} ประชุมจดหมายเหตุสมันยอยุธยา (พระนคร โรงพิมพ์สำนักตำเนียบนายกรัชมตรี,
๒๕๐๐), หน้า ๔

ในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ปรากฏในจดหมายเหตุของบาทหลวงเซเบเรต์ ซึ่งเป็นทูตฝรั่งเศสเข้ามายังกรุงศรีอยุธยา กล่าวว่า กรุงศรีอยุธยาขณะนั้นมีคนต่างชาติต่างภาษามาอยู่ถึง ๘๐ ชาติ

ในแผ่นดินสมเด็จพระเจ้าบรมโกศ ปรากฏในจดหมายเหตุของคณะทูตดังกล่าว มีชนชาติต่างกันในกรุงศรีอยุธยามาร่วมต้อนรับคณะทูตอยู่ในวังหลวงด้วย คือ บัดศานี มีร์ วาทีละ บุกดะ เกลี มะละกา ฮะวา กาวีลี จีน โปรตุเกส ฮอลันดา อังกฤษ ฝรั่งเศส สเปน เดนมาร์ก และชาวเมือง ลูรีค เมืองฮังวะ และเมืองหงสาวดี

คนต่างคำวที่เข้ามาสู่ประเทศไทยในสมัยนั้น อยู่ในความปกครองของเจ้ากระทรวงมหาดการต่าง ๆ กัน ดังปรากฏในจดหมายเหตุของท่านแลิศ ผู้จัดการห้างฮอลันดาในกรุงศรีอยุธยาสมัยสมเด็จพระเจ้าปราสาททอง คือ พวกมณูอยู่ในปกครองของออกญาพลเทพ พวกลาวอยู่ในปกครองของออกญาวัง พวกญี่ปุ่นอยู่ในความปกครองของออกญาพิชัยสงคราม พวกจีนอยู่ในปกครองของออกพระศรีสมบัติกับทองสี้อ พวกมลายูอยู่ในปกครองของออกพระสัณฆานา (เจ้ากรมอาสาจามชวา) พวกโปรตุเกสอยู่ในปกครองของออกพระราชมนตรี

ในพระอัยการตำแหน่งนาพลเรือน กล่าวถึงผู้มีหน้าที่ปกครองคนต่างคำวไว้ ดังนี้

ขุนรศ เกรงผู้ปลัดไควว่าแขกประเทศฉวา มลายู อังกฤษ หลวงราชมนตรี
เจ้าท้าวไควว่าแขกประเทศอังกฤษ ชวน ฝรั่งเศส หลวงนบเทศเจ้าท้าว ไควว่าพรานหมัน หลวงเทพ
ภักดีเจ้าท้าว ไควว่าวิสันดา

การปฏิบัติต่อคนต่างคำว

ในการปฏิบัติต่อคนต่างคำวนั้น แต่ละประเทศย่อมมีนโยบายและวิธีการโดยเนาะของ
ตนเอง สรุปกล่าวได้ว่า บางประเทศไม่ชอบและเหยียดหยามคนต่างคำว แต่บางประเทศมีน้ำใจ
ไมตรีและเชื้อเพื่อนต่อคนต่างคำว เป็นเช่นนี้สืบมาแต่โบราณกาลแล้ว

เช่นพวกกรีกสมัยโบราณ ซึ่งถือคนว่าเป็นผู้เจริญด้วยอารยธรรมอย่างสูง เป็นพวกที่
ไม่ชอบคนต่างผิวอย่างถึง เหยียดหยามว่าเป็นคนป่าเถื่อน เป็นคนเรื้อรังโง่ และมักจะมีว่า

พวกนั้นเป็นชาติศัตรูของชาติตนค้ำว โสกราทีส นักปราชญ์คนสำคัญของกรีก ถึงกับปราศรัยชี้ให้เห็น
ชวนให้พวกกรีกยึดเพลงอาซูไว้เพื่อทำหน้าที่ของตนต่างค้ำวโดยเฉพาะที่เดียว

แต่ไบคัมบ์โรไมเบิสและในอาณาจักรอื่น ๆ แลบนั้น กลับตรงกันข้าม คือมีคำสอนให้รัก
และมีน้ำใจไมตรีต่อกับคนต่างค้ำว โดยเฉพาะอย่างยิ่งพระเจ้าอเล็กซานเดอร์มหาราช ทรง
ปลุกฝังความเป็นมิตรระหว่างชนชาติต่าง ๆ เป็นอย่างมาก พวกโรมัน หลังจากที่ได้ปราบคนต่าง
ชาติให้อยู่ในอำนาจแล้ว ก็ได้ถือนโยบายและনীติพิธีกรรมแห่งการผูกมิตรระหว่างชาวโรมันกับคน
ต่างค้ำวเป็นอันดี เห็นว่าเป็นทางแห่งสันติสุขและความเจริญรุ่งเรืองโดยแท้

แนวความคิดทั้งสองนี้ บังคับดำรงอยู่ในโลกจนถึงปัจจุบัน ทั้งเป็นอุปสรรคต่อจนถึงความจำ
เป็นที่จะต้องมีการกำหนดฐานะของคนต่างค้ำวไว้ในกฎหมายระหว่างประเทศ

สำหรับประเทศไทยนั้น ได้ถือหลักแห่งการแสดงอภัยไมตรีอันดีต่อคนต่างค้ำว เป็น
ประเพณีของชาติมาแต่โบราณกาล ในหนังสือฉบับพม่าก็ได้แสดงน้ำพระทัยของพระเจ้าแผ่นดิน
ศรไทยไว้ ดังนี้

"โดยน้ำพระทัย ไม่มีความรังเกียจว่าต่างชาติต่างภาษา ความสวัสดิ
จำเจริญก็ยิ่งเกิดแก่พระมหากษัตริย์ บรรดาซึ่งเป็นทางไมตรีกันนั้น ถิ่นว่า
สมเด็จพรพยอม ไพร่ฟ้าชาแผ่นดิน ก็อยู่เย็นเป็นสุข ลูกหลานมิชก็ไปได้ไป
มาซื้อขายถึงกันโดยสะดวก หากความวิบัติอันคร่าขยสิ่งใดสิ่งหนึ่งไม่ บ้าน
เมืองก็มีบุญญาไปด้วยสรรพสิ่งของเครื่องใช้สอยต่าง ๆ มีเงินและทอง
เป็นต้น บรรณชาติภาษาตามาประเทศทั้งปวงก็เล่าถือสรร เสริฐเกียรติ
ปีความนิยมบันดิลักษณกันมาสู่พระบรมโพธิสมภารสมเด็จพระเจ้าแผ่นดิน
ทุกปีเดือนมิได้ขาดโดยนิยมนตั้งนี้"

บรรดาคนต่างค้ำวที่เข้ามาค้ามาหาภินในประเทศไทยสมัยโบราณ นิยมเรียกว่ามาสู่
พระบรมโพธิสมภาร อันหมายถึงการ เข้ามาอยู่ภายใต้ความคุ้มครองแห่งองค์พระมหากษัตริย์ ซึ่ง
มีแต่ความร่มเย็นเป็นสุข

การให้ความคุ้มครองแก่คนต่างด้าวนี้ ยังรวมถึงผู้ที่ลักขโมยเข้ามาด้วย ดังปรากฏใน
พระโองการอาญาหลวง ฉบับที่ ๕ วรรค ๑๒๕ ดังต่อไปนี้

มาคราหนึ่ง มีผู้เขาคอบครัววิวทวายข้างมาแก้วแหวนทองเงิน
ทรัพย์สินอันใดใครนึ้มาแต่ประเทศอื่น ๆ เขามาตั้งอยู่ในจอชชิต
เสมา แลตั้งอยู่ด้วยพระเบาราช และเมืองนอกกิติ หัวแสนหัวหมื่น
หัวหมื่นหัวพัน แลชนาประชาราษฎร์กิติ แลมีผู้คิดแทงกันเสีย ธิบ
โลกคอบครัววิวทวายข้างมาชานพรหมเจ้าสอง ๆ มันตั้งนั้น ทาน
ว่าผู้นั้นอยู่ประเทศแถมานเมือง ทานให้ลงโทษด้วยตามกบคองเสีย ถ้า
หนีในกบคอง ให้โดยกบคองโดยศตาศักดิ์ แลไว้ใหม่สองคาบให้
แกพอนมลูกเมียมันนุคาบ

ประจักษ์พยานนี้บอมแสดงชัดถึงน้ำใจอันเอื้อเฟื้อเผื่อแผ่แก่ผู้หนีระชนมาตั้งเป็นของ
พระราชชาติไทย อันเป็นวิจันธรรมประจำชาติของ เรามาแต่โบราณ

ในการควบคุมคนต่างด้าวที่เข้ามาทำมาหากินด้วย มีหนังสือยุติการไว้ในพระโองการ
อาญาหลวง วรรค ๑๑๗ ดังความต่อไปนี้

มาคราหนึ่ง แขนทรานหมยวงประเทศฝรั่งตั้งกณ จีน จาม
วิศเคว ความลาญขวยขอมหมารามย์ เขามาสู่โรธิสมภารกิติ
เขามาควาษาทางบกทางเรือกิติ ไทราวพระพวกราคานคอบ
เจ้าพนักงานตรวจราศึแลร้าย เก็บเครื่องสาคราวุธไว้
อย่าให้เหี่ยวเครลอมตีหรือชานกฤษณา ฝาง คีบุม ถ้าลู่เคาจะ
คองการสิ่งใดไหนนอกแถตามหน้กงาน ถ้าคางประเทศลู่คางจะ
บาคราไปทางบกกิติ เมื่อสำเภาจะบาคราภคิ ให้เจ้าพนักงาน

๑๕ กฎหมานตราสามดวง, เล่ม ๒, เรื่องเคิม, หน้า ๕๑๘

ตรวจตราดูสิ่งของของทงหนามผู้คนที่ลอบลี้ลุมซ่อนเร้นไปนั้น ถ้า
 เจาคนึงงามจะเป็นเสียบในอุกคาศาณิฆรตเอาคนช้านั้นคนสิ่งของ
 ของหนามไปไค่ ทานว่าเจาคนึงงามชวาทานคอบทวารเจมิด ใน
 ลงโทษ ๒ สตาม ส่วนประเทศอุคคานั้นในลงโทษกัจโจร ถ้าสาม
 ทนิงงานชวาทานคอบขูเห็นเป็นใจควน ในลงโทษถึงตาย

ในการส่งสินค้าออกไปจำหน่ายในต่างประเทศ กรุงศรีอยุธยาตามหนังสือควบคุม
 ไว้ในพระไอยการเมตเสจร วรรค ๔๘ ดังนี้

มาคราหนึ่ง ทวยราชบุตรทั้งหลาย จะฝากสินค้าให้ท่านไปขายต่าง
 เมืองก็คี่ ฝากลงสำเภาก็คี่ ฝากไปซื้อชานแต่กลางเมืองก็คี่ ในมี
 ผู้เฒ่าผู้แก่เพื่อนฝูงมาช่วยคิดราคาหุนทรัพย์ใหญ่ เห็น แลเอาหนังสือ
 สำคัญวิธีคนไว้ว่า ไค่ถ้าไรจะรันเกินก็คี่ มีกับดักก็คี่ ถ้าบักค้ำงั้น
 เกิดอุบัติเหตุชวยความแก่กับ ผู้ใจว่าฝาก ผู้จำเสวยว่ามีไค่ฝาก
 มีไค่รับ แลหาความค้ำบับ มีไค่ผู้ใจหนานหนังสือมีไค่ ในพระสุริยวงศ
 เลิกจากเงินโดยค่าใจสุญเองเป็นภัยแก่กันแล

ในค้ำบอรรคค้ำที่เกิดแก่คนต่างค้ำงั้น กรุงศรีอยุธยาไค่ให้การบอรรคค้ำบับ
 ค้ำงค้ำวเป็นอย่างมาก กล่าวคือ ให้พิจารณาว่ากล่าวกับตามราชประ เหมจารีคี่ เมืองรองคนต่าง
 ค้ำงนั้นเป็นสำคัญปรากฏในพระบรมมณู วรรค ๔ คราวไว้ในแผ่นดินสมเด็จพระ เอนาทศรต ดังนี้

กึ่งมีพระบรมมณูไว้ว่า ถ้าชวาทกรุงก็คี่ ต่างประ เเทษก็คี่
 หาพิภพค้ำบอยความแก่ฝรั่งอังกฤษวิสันค้ำบองประ เเทษ
 แลชวาท มะลาญู มักกะสัน ญวน จีน ซึ่งเขามาสู่พระบรม

๒๕) กฎหมายตราสามดวง, เล่ม ๒ เรื่องเดียวกัน, หน้า ๓๘๓
 ๒๖) กฎหมายตราสามดวง, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๖๔ - ๒๖๕

โศกสมภารไช้เป็นกระหวางรูปคินใจราชพลัด ไคพิจารณา

ว่ากลาว ถานหลวงเมืองบุกระบัดไคพิจารณา

อนึ่งคางประเพชสทสมบิ เจานาอยู่ในประเทษเมืองโต

มีคคิตถอยคววมให้พิจารณาว่ากลาวตามราชประเพชจาริต เมือง
นั้น

มีสิ่งเคี้ยวที่แรงหรือบุงษาพยายามกิดกับและขัดขวางอย่างที่สุด นั้นคือ การสมรส
ระหว่างหญิงไทยกับคนต่างดาวต่างศาสนา ความแรงว่าจะ เป็นอันครายแก่ชาติและแก่พุทธศาสนา

กฎหมายฉบับแรกตราขึ้นใช้ในแผ่นดินสมเด็จพระเอกาทศรถ อยู่ในพระไอยการอาญา
หลวง ศก ๑๔๓๖ นี้ความดังต่อไปนี้

แลไพร่ฟ้าข้าหลวงซึ่งเคยเสมาททุกวันนี้ ประกอบด้วยรากโทษ

โมหะโลกโลภะ มีไคยสัวแก่บาริ ละอาชแก่บาริ เห็นนานา

ประเทษฝรั่งอังกฤษ กระจบีสันวิสันตาคูลลวามถายู แชกถวย

แกว ประกอบไปด้วยทรพิศสมบิเป็นอันมาก แลไพร่ของทุกวันนี้

บกลูกสาว หลานสาว ให้เป็นเมียมฤดาภิธิลืออิดเป็นขอมแล้ว

ละดาบสัมมาพิธิเสีย แลบุตรอันเกิดมานั้นก็ถือเชชไปคานทอ ก็

จากกันไปสู่อบายภูมเสีย แลมันจเอาอิจการน่านเมืองไปแจ้งแก่

นานาประเทษทั้ง พระองค์พร้อมไปด้วยมชมนครี ซึ่งบิระราช

โองการมาขอพระรัตนค้ำพิธิสั่งแก่ขุนศรีนพพิชยราชโณธาธิคินกับ

พิริยรากรมทูล ให้ตราเป็นพระราชบัญญัติกาได้สติไว้ว่าคณีสืบไป

เมื่อหน้า

๑๓ มาตราหนึ่ง ราษฎรชาวแผ่นดินชายหญิงไทยชน มนินา

หมักถัว พระราชธาดาพระราชม่านคกฎหมาย เนบพิสุ เจ้าของ

ฎ กฎหมายตราสามดวง, เล่ม ๑, เรื่องเติม, หน้า ๑๓๕

เงินทองของนฤนาทิตี อัญมาคำชาย แคนานาประเทศบอกถ่านต่าง
แดน เสดยแลูกสาว บมหลสถานสาวให้ เป็นเมียฝรั่งอังกฤษ วิลันดา
ฉวามลาญ อัญคางศาสนา และให้เข้ารีตคืออย่างมณฑลพิธี นอกพระ
ศาสนา ทากผู้เป็นเป็นเสี้ยนหนามในแผ่นดิน แลมันเอาใจไปแต่เชื่อแก่
ประจามติชาติก็ยกกรรมุร้าย ทานให้ลงโทษ ๒ สถาน ๆ หนึ่ง

- ให้พันคอริบเรีสน
- ให้จำใส่กรุไว้กว่าจะตาย
- คือ ให้รับราชมรดกแล้ว เอาตัวลงญ่าช่า
- ให้ไหมจตุรคุณ
- ให้ไหมตรีคุณ
- ให้ไหมภริคุณ

อย่างใหญ่เบี่ยงกัน

เหตุใกจึงกล่าวดังนี้ เหตุว่าพอมันตั้งพิณหวานลง
เหนือแผ่นดิน จะ เป็นสิริมงคลสืบไป ฝ่ายพอมันอุ้มมันจะเอา
กิจการบ้านเมืองไปแจ้งแก่คนนาประเทศ ๆ มันรู้แล้วมันจะคิด
มาเป็นคเียนพระนครธานีชอบรักเสมา พระพุทธศาสนาที่จะ
พลอยเส้ามองไป

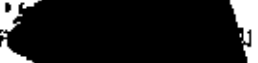

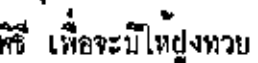
ข้อดีน่าสังเกตุก็คือในกฎหมายนี้ มิได้ห้ามการสมรสระหว่างหญิงไทยกับชายจีนแต่
อย่างไร ซึ่งน่าจะเป็นเพราะคนไทยและคนจีนมีวัฒนธรรมและศาสนาคล้ายคลึงกัน สามารถ
ที่จะผสมกลมกลืนกันได้

ล่วงมาในแผ่นดินสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ทรงตรากฎหมายอีกฉบับหนึ่งเอาโทษ
ถึงตายแก่หญิงที่แต่งงานกับคนต่างชาติต่างศาสนา ตั้งความต่อไปนี้

กฎให้แก่พระสุริยวงศ์ชายชวาในนอก ให้กฎหมายออกเจ้าชวา

*๔ กฎหมายตราสามดวง, เล่ม ๒, พ.ศ. ๒๔๔๒ หน้า ๓๗๒

และพระหลวงเจ้ราชันกิน ขุนหมื่นพันทนายฝ่ายทหารพลเรือน
ฝ่ายหน้า-ใน และผู้ทวยราษฎรทั้งปวงจงทั่ว

ควบสมเด็จพระพุทธเจ้าอยู่หัวทรงพระกรุณาฯ คำว่ารหัสเหนือ
เกล้าฯ สั่งว่า ทูวันไนแขกฝรั่ง อังกฤษ ตุลา มะลายู แหก
เข้ามาสู่พระบรมโพธิสมภาร เป็นอันมาก แล
อย่าให้ไทย มอญ ลาว ลอบลักไปของเสหเมณฑุธรรมควบ
ฝรั่ง อังกฤษ ตุลา มะลายู ซึ่งถือฝ่ายคทาธิ เพื่อจะมีให้ผู้ทวย
ราษฎรไปสู่อบายทุกข์ให้อุตามสืบมาทิจิ อย่าให้คะคนเพนกัน ฝ่าย
เจ้ทมนุนนายจะ ไคปานแพนกแจกหมุโพรหลวงคามกฎหมายแพนก
สำหรับแผนคินสวาก ถ้าผู้ใดมีหัง ลอบลักไปของเสหเมณฑุธรรมควบ
ผู้ถือคทาธิจิจาภเวสืบสาวจับได้ จะเอาตัวผู้ซึ่งไปของเสหควบผู้ถือ
ฝ่ายคทาธิ เป็นโทษ ถึงสิ้นชีวิต ฝ่ายทอเมญาคัพ้องซึ่งมีไคคำธิห้าม
ปรวม เป็นโทษควบตามไกลแลไกล

กฎให้ไว้ ณ วัน ๑ ๖ คำ จุฬศักราช ๑๐๒๕

ปีเถาะนุศก

กฎหมายฉบับนี้ ก็คงไม่ห้ามการสมรสระหว่างหญิงไทยกับชาวจีนอยู่นั่นเอง

แม้ว่าจะมีการกีดกันซึ่งชาวบางมวสมรสระหว่างหญิงไทยกับคนต่างศาว่าบางชาติที่ตั้ง
กล่าวแล้วก็ตาม แต่ประ เเทคไทยในยุคนั้นก็มีไคกักกันคนต่างศาว่าที่จะเข้ามีส่วนช่วยเหลือการบ้าน
เมือง และแต่งตั้งให้เป็นขุนนางผู้ใหญ่มาหลาย เช่น เจ้พระยาวิไชเยนทร์ ซึ่งเป็นฝรั่งชาติ
กรีก ไคเป็นสมุหนายกกว่าราชการแผ่นดินในรัชสมัยสมเด็จพระนารายณ์มหาราช เป็นต้น แม้ใน
การป้องกันประเทศ ไทยก็ยังยินดีต้อนรับการแสดงความจงรักภักดีของคนต่างศาว่าที่อาศัยเข้ามา
หากินอยู่ในประเทศ ฉะนั้น จึงปรากฏในประวัติศาสตร์หลายครั้งว่า เมื่อมีศึกภายนอกมาประชิ

^{๒๐} กฎหมายตราสามดวง, เล่ม ๓, เรื่องเดิม, หน้า ๒๓๓ - ๒๓๔

คนต่างด้าว เช่น จีน จาก ญี่ปุ่น มอญ ไปรัฐเกส และตั้งเทศ ได้รวบรวมไพร่พลของคนเข้ารับ
 อาสาพระเจ้ากรุงศรีอยุธยาตลอดถึงกันพระนครในพระ โดยการทำนายนายทหารหัวเมือง ซึ่ง
 คราขึ้นในแผ่นดินสมเด็จพระบรมไตรโลกนาถ มีทำเนียบนายทหารในกองอาสา ๒ แห่ง ซึ่ง
 เชื่อว่าจะเป็นคนต่างด้าวทั้งหมด ก็มีตำแหน่งเจ้ากรมอาสาญี่ปุ่น เจ้ากรมกลี้ออง (มอญ) จาก
 วากรมอาสาจอง ซึ่งสังเกตได้ว่าเป็นกองทหารที่ประจำการที่เดียว

ข. ในสมัยต้นกรุงรัตนโกสินทร์

หนังสือเรื่องนางนพมาศ ซึ่งสมเด็จพระบาทวรวงราชานุภาพทรงสันนิษฐานว่าคงจะแต่ง
 ระหว่างรัชกาลที่ ๒ ถึงที่ ๓ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์นี้ ได้บรรยายถึงคนต่างด้าวที่ไทยรู้จักใน
 สมัยนั้นไว้ดังต่อไปนี้ คือ

- แผ่นดินสยามสมัยกรุงศรีอยุธยาสิ้นจะตั้งจำแนกวิชาภาษาต่าง ๆ
- คือออกไป คือภาษาไทย • ลาวภาษา • ลาวน้ำหนึ่กภาษา •
- ลาวสีงภาษา • ลาวเดี่ยวภาษา • ลาวหงษ์คำภาษา • ลาว
- หงษ์ชาภาษา • เขมรมณีภาษา • เขมรคงภาษา • เขมร
- ละมำภาษา • เขมรชวยภาษา • พม่าภาษา • รามัญภาษา •
- มวายภาษา • กระแซกภาษา • พราหมณ์เวร่ามะเทศภาษา •
- พราหมณ์อะวะศารภาษา • พราหมณ์แบรมเทศอินเดียภาษา • พราหมณ์
- ทวามสีภาษา • พราหมณ์อรรคัมเวศภาษา • แกรกอาหรับภาษา •
- แกรกมทภาษา • แกรกสุหนึ่กภาษา • แกรกมั่งกะสีภาษา • แกรกมะเสลา
- ภาษา • แกรกชวราภาษา • แกรกอุษุมภาษา • แกรกมลายูภาษา •
- แกรกมพิจภาษา • แกรกชวาภาษา • แกรกจามภาษา • แกรกญะ
- ภาษา • ฝรั่งเศสภาษา • ฝรั่งเศสลิ้นคาภาษา • ฝรั่งเศสยังถภาษภาษา •
- ฝรั่งเศสทะเลภาษา • ฝรั่งเศสมริกภาษา • ฝรั่งเศสอินหมอบดาภาษา •
- ฝรั่งเศสกระหนึ่กภาษา • ฝรั่งเศสสีสองภาษา • มหุมภาษา • สิงหลภาษา •
- ตีเกภาษา • ลีจิวภาษา • เกาหลีภาษา • พิระถ่านภาษา • จีนฮั่น
- ภาษา • จีนคาคภาษา • แกวญวนภาษา • มอญภาษา • ยางแดง

ภาษา • กระเทียมภาษา • ละว้าภาษา • ซามภาษา •
 ซำป่างภาษา • เงาะภาษา • และมอญภาษาเล็กน้อย มีบาง
 เว้นบ้าง อยู่ป่าเขา อยู่เกาะบ้าง ยังมีชาติมาก เป็นแต่
 สมมติเรียกกันว่า ชาติ ภาษา นอกจากคัมภีร์ไตรเพท หากจะ
 กล่าวพิศดารไว้ในที่นี้ไม่

ในสมัยนี้ ไทยก็คงปฏิบัติต่อคนต่างด้าวเป็นอย่างดีเหมือนเช่นแต่ก่อน คนต่างด้าว
 ยังคงได้รับความสะดวกสบายในการอยู่อาศัยและประกอบอาชีพ โดยมีกฎจำกัดหรือกีดกันแต่
 ชนบางโคเชย

ก. ในสมัยปัจจุบัน

ปัจจุบัน คือตั้งแต่ปี พ.ศ. ๒๔๗๖ จนถึงทุกวันนี้ ประเทศไทยมีความสัมพันธ์ทางการทูต
 กับนานาชาติถึง ๕๐ ชาติ คือ ฮังการีสถาน อาร เบเนดิก้า ออสเตรเลีย ออสเตรีย เมสโปเตม
 บราซิล คานาดา ลังกา ซูลี จีนชาติ เคนมารีย์ ทินแดนคิง ฝรั่งเศษ เกอรมัน กรีซ วาติกัน
 อินเดีย อินโดนีเซีย อิหร่าน อิรัก อิสราเอล อิตาลี ญี่ปุ่น จอร์แดน เกาหลี ลาว เลบานอน
 มาเลเซีย เนปาล เนเธอร์แลนด์ นิวซีแลนด์ บอร์เนียว ปากีสถาน เปรู ฟิเลปปินส์ โปรตุเกส
 สาอุดีอาระเบีย สิงคโปร์ สเปนญ สวีเดน สวิสเซอร์แลนด์ เดอร์บี สหภาพพม่า สหภาพโซเวียต
 สหราชอาณาจักร สหราชอาณาจักร สหรัฐอเมริกา เวียดนาม ยูโกสลาเวีย^{๒๐} และ
 กัมพูชา

การมีสัมพันธ์ทางการทูตกับนานาประเทศจำนวนมากหลายเช่นนี้ ย่อมเป็นธรรมดา
 ที่จะมีคนต่างด้าวไปมาหาสู่หรือตั้งถิ่นฐานทำมาหากินอยู่ในประเทศไทยมากกว่าในอดีต จึงทำ
 ให้เกิดความจำเป็นที่จะต้องมีระเบียบควบคุมที่จะเอื้ออำนวยความสะดวกแต่เดิมเป็นธรรมดาด้วย
 และชาวต่างด้าวที่ควรจะต้องเอาใจใส่และพิเคราะห์ดูแลแก่คนต่างด้าวชาวจีน เพราะ เป็นกลุ่มชน
 ต่างด้าวที่มีจำนวนมากที่สุดในบรรดาคนต่างด้าวชาติต่าง ๆ และยิ่งกว่านั้นคนต่างด้าวชาวจีน

^{๒๐} Thailand, Ministry of Foreign Affairs, "Diplomatic
 and consular List," January, Bangkok, 1970

นี้ยังมีอิทธิพลทางเศรษฐกิจ การเมือง และวัฒนธรรมอีกด้วย ซึ่งจะได้อกล่าวถึงรายละเอียด
ในข้อต่อไป

ง. ความเป็นมาของชาวจีนในประเทศไทย

ชาวจีนที่อพยพเข้ามาตั้งหลักแหล่งอยู่ในประเทศไทย เริ่มแรกที่มาจากบริเวณอัน
ตะวันออกเฉียงใต้ของประเทศไทย คือบริเวณมณฑลกุ้ยเจียง มณฑลกว่างตุ้ง และเกาะไหหลำ
บริเวณตอนใต้ของประเทศไทยส่วนใหญ่เป็นภูเขามิที่ราบที่การเพาะปลูกได้เพียงเล็กน้อย มี
ภูเขากั้นทำให้การติดต่อไปมาภายในประเทศไม่สะดวก ชาวจีนแถบนี้จึงอพยพมาตั้งหลักแหล่ง
ทำมาหากินในไทยและประเทศอื่น ๆ ในเอเชียอาคเนย์ โดยตั้งครอบครัวไว้ในประเทศจีน
ผู้เป็นหัวหน้าครอบครัวที่อพยพไปทำมาหากินในต่างประเทศจะส่งเงินทองที่หาได้ไปเลี้ยงครอบครัว
ของตนในประเทศจีนเป็นประจำ

ชาวจีนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยจำแนกตามภาษาพูดได้ ๕ กลุ่ม คือ ชาวจีน
กว่างตุ้ง มาจากมณฑลกว่างตุ้ง ชาวจีนฮกเกี้ยน มาจากมณฑลฮกเกี้ยน ชาวจีนแต้จิ๋ว มาจาก
บริเวณที่ตะวันออกเฉียงเหนือของกว่างตุ้งซึ่งเรียกว่าเซาซุ ชาวจีนแคะมาจากบริเวณเหนือกว่าง
ตุ้งขึ้นไป และชาวจีนไหหลำ มาจากภาคตะวันออกเฉียงเหนือของเกาะไหหลำ^{๒๒๖} ชาวจีนตั้ง
๕ กลุ่มนี้อพยพมาอยู่ในประเทศประมาณ ๒๐๐ ปีเศษ ชาวจีนแต้จิ๋วมีจำนวนมากที่สุด และเป็น
พวกที่ได้รับความสนับสนุนจากรัฐบาลไทยมากกว่าชาวจีนกลุ่มอื่น ๆ ตั้งแต่สมัยกรุงธนบุรี เป็นต้นไป
เนื่องจากชาวจีนกลุ่มนี้ชำนาญในการเดินเรือ และมีเรือสำเภานาคีใหญ่ การค้าขายทางเรือ
สำเภาระหว่างชาวไทยกับชาวจีนแต้จิ๋วเป็นไปได้ด้วยดี นอกจากนี้ชาวจีนแต้จิ๋วยังได้รับอนุญาตจาก
รัฐบาลให้ตั้งบ้านเรือนทำมาหากินในแถบพระนครได้ด้วย^{๒๒๗}

^{๒๒๖} สำนักงานสภาวิจัยแห่งชาติ, การวิจัยเบื้องต้นปัญหาคนจีนในประเทศไทย (พระนคร
เอกสารโรเนียว ๒๕๐๘), หน้า ๘๘

^{๒๒๗} สำนักงานสภาวิจัยแห่งชาติ, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๑

ในปัจจุบันมีชาวจีนในประเทศไทยประมาณ ๓,๕๐๐,๐๐๐ คนเศษ เป็นชาวจีนต่าง
คำว ๓ - ๔ แสนคน นอกจากนั้นเป็นชาวจีนซึ่งมีสัญชาติไทย ซึ่งเรียกกันในทางวิชาการว่า
ชาวจีนไทยวัฒนธรรม (Cultural Chinese) อัตราส่วนของชาวจีนที่เป็นชาว
ต่างคำวและมีสัญชาติไทยนี้อาจจำแนกออกไปเป็นกลุ่มภาษาต่าง ๆ มีดังนี้

แต้จิ๋ว	ร้อยละ	๘
แคะ	"	๑๒
ไหหลำ	"	๑๒
กวางตุ้ง	"	๘
ฮกเกี้ยน	"	๗
อื่น ๆ	"	๒
รวม		<u>๕๐</u>

จำนวนชาวจีนในประเทศไทย พ.ศ. ๒๔๖๔ - ๒๔๘๔

(พันคน)

พ.ศ.	๑	๒	๓	๔	๕	๖
๒๔๖๔	๑๐๐	๑๓๐	๒๓๐	๔,๗๕๐	๒,๑๐	๔.๐๔
๒๔๖๓	๑๑๔	๒๓๔	๓๓๓	๕,๕๕๐	๒,๑๗	๖.๒๒
๒๔๕๓	๑๒๕	๓๖๓	๕๕๒	๘,๓๐๕	๓,๕๕	๕.๕
๒๔๖๐	๓๕๔	๕๕๓	๕๐๖	๕,๒๓๒	๓,๗๕	๕.๕
๒๔๖๕	๔๕๕	๖๓๕	๑,๐๕๕	๑๐,๒๐๒	๕,๐๖	๑๐.๕
๒๔๗๐	๖๐๐	๗๓๓	๑,๓๓๓	๑๑,๕๑๕	๕,๒๕	๑๑.๗
๒๔๗๕	๗๕๔	๘๖๕	๑,๕๕๒	๑๓,๐๕๓	๕,๕๖	๑๒.๒
๒๔๘๐	๙๑๕	๑,๑๒๓	๑,๗๖๕	๑๕,๑๒๑	๕,๘๕	๑๕.๘
๒๔๘๕	๑,๒๕๕	๑,๕๕๓	๑,๘๕๖	๑๖,๐๖๖	๕,๑๐๕	๑๖.๗
๒๔๙๐	๑,๖๕๕	๑,๓๕๕	๒,๑๖๕	๑๗,๖๕๓	๕,๓๕๕	๑๖.๐
๒๔๙๕	๑,๙๗๓	๑,๕๖๕	๒,๒๕๕	๑๘,๓๐๕	๖,๑๕๕	๑๖.๕
๒๔๙๘	๒,๑๖๖	๑,๖๕๕	๒,๓๑๕	๒๐,๕๕๐	๖,๕๐	๑๖.๗

- หมายเหตุ
๑. หมายถึง จำนวนคนจีนที่เกิดในประเทศไทย
  ๒. " จำนวนคนจีนที่เกิดในประเทศไทย
  ๓. " จำนวนคนจีนทั้งสิ้นในประเทศไทย
  ๔. " จำนวนประชากรของประเทศไทย
  ๕. " ส่วนร้อยละของชาวจีนที่เกิดในประเทศไทยต่อประชากรของประเทศไทย
  ๖. " ส่วนร้อยละของชาวจีนในประเทศไทยต่อประชากรของประเทศไทย

สำนักงานสถิติแห่งชาติ, เรื่องเดียวกัน, หน้า ๒๑

จำนวนชาวจีนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยนั้น มีอัตราไม่สม่ำเสมอ บางระยะก็เข้ามามาก บางระยะก็น้อย ในปี พ.ศ. ๒๓๖๖ มีชาวจีนเข้ามาในประเทศไทยปีละประมาณ ๗,๐๐๐ คน ครั้นปี ๒๔๑๓ เพิ่มขึ้นเป็นปีละประมาณ ๔๕,๐๐๐ คน ต่อจากรัฐบาลจีนเข้าประเทศไทยก็ลดลง และมาเพิ่มขึ้นอีกใน พ.ศ. ๒๔๒๕ จำนวนชาวจีนที่เข้าประเทศไทยแต่ละปีจะเปลี่ยนแปลงไปตามการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นเกี่ยวกับดินฟ้าอากาศที่ผลิตได้ในประเทศจีนและอัตราค่าโดยสาร หนทางที่ชาวจีนส่วนใหญ่ที่ได้มาพำนักในประเทศไทยเข้ามาในลักษณะของนักแสวงโชค และ ได้มาสร้างหลักฐานฐานะอิทธิพลในประเทศไทยภายหลัง

ชาวจีนที่อพยพเข้ามาในประเทศไทยมีอัตราสูงที่สุดในระยะหลังสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง ระหว่างปี พ.ศ. ๒๔๖๑ - ๒๔๗๕ แต่ต่อมาในระยะจาก พ.ศ. ๒๔๗๕ - ๒๔๘๘ ชาวจีนเข้าเมืองในอัตราต่ำมาก ทั้งนี้เนื่องจากสงครามระหว่างจีนกับญี่ปุ่นในปี ๒๔๘๐ และสงครามทางมหาสมุทรแปซิฟิก และ เนื่องจากนโยบายของรัฐบาลที่กีดกันมิให้ชาวจีนเข้าประเทศไทยด้วย แต่เมื่อสงครามโลกครั้งที่ ๒ ยุติลง ชาวจีนก็อพยพเข้ามาในประเทศไทยเพิ่มขึ้นอีก ในปี ๒๔๙๐ รัฐบาลไทยจึงจำกัดจำนวนชาวจีนอนุญาตให้เข้าประเทศไทยได้ปีละ ๑๐,๐๐๐ คน แต่ในปี ๒๔๙๒ ได้ลดอัตราคนจีนเข้าเมืองเหลือเพียงปีละ ๒๐๐ คน และ เรียกเก็บค่าธรรมเนียมคนต่างด้าวในอัตราสูงขึ้น นโยบายใหม่นี้ได้มีผลทำให้ชาวจีนที่เข้ามาในประเทศไทยในระยะตั้งแต่ปี ๒๔๘๓ เป็นต้นมา ส่วนใหญ่เป็นผู้ที่เคยอยู่ในประเทศไทยมาก่อน และได้รับอนุญาตให้กลับเข้ามาในประเทศไทยได้ ชาวจีนเหล่านี้ได้แก่ผู้ที่เกิดในราชอาณาจักรไทย และได้สัญชาติไทยตามกฎหมาย และได้แก่ชาวจีนที่สละสัญชาติออกไปยังไม่ขาดอายุ ซึ่งขอคืนทางกลับเข้ามาในประเทศไทย

ชาวจีนที่อพยพเข้ามาอยู่ในประเทศไทย ก็มีลักษณะเช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ ในเอเชียอาคเนย์ คือ เป็นพวกที่ยึดมั่นในขนบธรรมเนียมประเพณีวัฒนธรรมและพวกพ้องเชื้อสายวงศ์ตระกูล และมีจะอยู่รวมกันเป็นกลุ่ม เช่น กลุ่มภาษาเดียวกัน มาจากท้องถิ่นเดียวกันในประเทศไทย เป็นญาติพี่น้องหรือสกุลเดียวกัน ทั้งนี้จึงมีการผูกพันกันกันอย่างแน่นแฟ้นและให้ความร่วมมือและช่วยเหลือกันเป็นอย่างดี

จ. ลักษณะของชนชาวจีนในประเทศไทย

ดังที่กล่าวแล้วว่า ชนชาวจีนในประเทศไทยรวมกันอยู่เป็นกลุ่มก้อน และมีภารกิจ
 คึงงการสำหรับเป็นแหล่งกลางในการติดต่อและช่วยเหลือซึ่งกันและกัน บ่งผลให้สังคมของชน
 ชาวจีนในประเทศไทยขึ้นอยู่กับองค์การและสมาคมของชาวจีนที่จัดขึ้นเป็นแบบแผน ซึ่งมีอยู่
 มากมายหลายสมาคม จนมีผู้กล่าวว่า "ชาวจีนไปอยู่ที่ไหน ก็ไปตั้งสมาคมอยู่ที่นั่น"^{๒๕} สมาคมจีน
 เป็นที่รวมของชาวจีนที่เป็นพวกเดียวกัน มีความสนใจอย่างเดียวกัน เช่น เป็นญาติกัน มีอาชีพ
 เดียวกัน พูดภาษาเดียวกัน นับถือศาสนาภาษาเดียวกันเป็นต้น ลักษณะสำคัญของแต่ละสมาคม
 คือเป็นผู้กำหนดแนวทางการดำรงชีวิตของชาวจีนทั้งหลาย หน้าที่ที่รักษาผลประโยชน์ของชาว
 จีนไว้ซึ่งเป็นผลให้ชนจีนรุ่นต่อมาสามารถรักษาคุณค่าแห่งประเพณีวัฒนธรรมของตนไว้ได้^{๒๖}
 นอกจากนี้สมาคมจะเป็นผู้ควบคุมในเรื่องการแต่งงานหางเสวธุรกิจ การกำหนดราคาสินค้า
 สมาคมจะหาหน้าที่คนกลางไกลเกลี่ยกรณีขัดแย้งกันระหว่างชาวจีน สมาคมยังเป็นตัวแทนของ
 ชาวจีนในการติดต่อกับรัฐบาลไทยและรับนโยบายของรัฐบาลไทยไปให้ชาวจีนปฏิบัติ สมาคมจะ
 ให้บริการในร้านค้า ๆ จัดให้มีสถานศึกษาสำหรับลูกหลานของชาวจีน ให้มีสถานพยาบาล
 สุสาน และฌาปนสถาน ฯลฯ นอกจากนี้ยังมีสมาคมต่าง ๆ เหล่านี้ยังทำหน้าที่ป้องกันและรักษา
 สิทธิของชาวจีนอีกด้วย

ฉะนั้น ถึงแม้ว่าคนต่างดาวชาวจีนจะไม่ได้รับส่วนรวมในการเมืองของประเทศไทย
 โดยตรง แต่พวกเขาก็มีโอกาสที่จะได้รับความคุ้มครองจากสมาคมของเขา ซึ่งจะคอยทำหน้าที่
 คล้ายกับกลุ่มอิทธิพล (Pressure group) ในอีกฟากเขา สมาคมของชาวจีนหัว
 ราชอาณาจักรมีประมาณ ๒๐๐ สมาคม ตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ เสีย ๑๒๐ สมาคม และสมาคมของ
 ชาวจีนที่ตั้งอยู่ในกรุงเทพฯ นี้ที่เป็นสมาคมที่มีอิทธิพลมาก
 แห่ง

^{๒๕} แสง รัตนมงคลนาศ "อนุชาของสมาคมจีนในประเทศไทย" วารสาร
ศึกษานบริหารศาสตร์ ปีที่ ๑๐ เล่มที่ ๔, (ตุลาคม ๒๕๑๑), หน้า ๒๐๗

^{๒๖} Richard Coughlin, Double Identity; The Chinese in Modern
Thailand (Hong Kong: Hong Kong University Press, 1960) P.73

สมาคมของชาวจีนในประเทศไทย แบ่งกว้าง ๆ ได้ ๓ ประเภท คือ

๑. สมาคมของชาวจีนที่ไร้เชื้อสกุลเดียวกัน ศาสนาเดียวกัน หรือจากท้องถิ่นเดียวกันในประเทศไทย

๒. สมาคมอาชีพและธุรกิจ

๓. สมาคมเพื่อการกุศลและศาสนา

สมาคมเชื้อสกุลหรือสมาคมภาษา จัดเป็นสมาคมที่มีอิทธิพลมากที่สุดเนื่องจากมีสมาชิกจำนวนมาก มีหน้าที่ให้สวัสดิการแก่สมาชิก ไกล่เกลี่ยกรณีพิพาทและ ปรึกษาประเพณีวัฒนธรรมของชาวจีนไว้ ที่สำคัญที่สุดได้แก่สมาคมแต้จิ๋ว

สมาคมอาชีพและธุรกิจ สมาคมประเภทนี้ที่สำคัญที่สุดได้แก่สมาคมพาณิชย์จีนทำหน้าที่ส่งเสริมการค้าขายและธุรกิจอื่น ๆ ของชาวจีน วัตถุประสงค์ประโยชน์ของชาวจีนรวบรวมชาวสาส์นการพาณิชย์ต่าง ๆ แยกแยะแก้ข้อขัดข้องชาวจีน ให้การส่งเสริมสนับสนุนด้านการศึกษาของชาวจีน ชาวจีนในประเทศไทยเชื้อพืชมหาสมาคมพาณิชย์จีนมาก และเมื่อรัฐบาลไทยต้องการให้ชาวจีนไต่ถามเรื่องหรือปฏิบัติการใด ๆ ก็อาศัยบ้านทางสมาคมพาณิชย์จีนนี้ ในระบอบกึ่งไทยจะมีความสัมพันธ์ทางการทูตกับประเทศจีนในปี ๒๔๔๔ สมาคมพาณิชย์จีนทำหน้าที่คล้ายกงสุลจีนประจำประเทศไทย เมื่อมีสถานทูตจีนขึ้นในประเทศไทยแล้ว หน้าที่สำคัญของสมาคมพาณิชย์จีนในปัจจุบันคือเป็นโฆษกของชุมชนชาวจีนทั้งหมด^{๒๗}

นอกจากสมาคมพาณิชย์จีนแล้ว สมาคมอาชีพและธุรกิจของชาวจีนในประเทศไทยได้แก่สมาคมหนังสือพิมพ์จีน สมาคมแพทย์และเภสัชกรจีน สมาคมพ่อค้าชาวฮกซางปัดถา

สมาคมการกุศลและศาสนา สมาคมการกุศลมักจะดำเนินงานในรูปแบบลับๆ หน้าที่ช่วยเหลือชาวจีนเมื่อเกิดทุกข์ยากหรือเดือดร้อน จัดหาเครื่องอุปโภคบริโภคในการวิวัฒนาการช่วยเหลือเรื่องอาหารและที่อยู่อาศัย ตลอดจนจัดให้บริการทางสังคมสงเคราะห์แก่ชาวจีนใน

^{๒๗} บุรุษ มิสสิแกน, บทบาทของชาวจีนในประเทศไทย (วิทยานิพนธ์ชั้นปริญญาโท วิทยาลัยวิชาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย พ.ศ. ๒๔๙๐), ถัดคำเนา, หน้า ๔๔

ประเทศไทย มุสลิมที่ใหญ่ที่สุด คือ มุสลิมอีวัคเคียว ป่อเต็กเจียงตั้ง สำหรับสมาคมศาสนาที่มี
หน้าที่จัดการงานศพ สถานและฌาปนสถาน ตลอดจนทำหน้าที่ปลอบประโลมทางจิตใจแก่
ผู้สูงอายุ

เนื่องจากคนต่างศาชาชาวจีนมีอยู่เป็นจำนวนมากในประเทศไทย และประเทศจีน
เองก็พยายามที่จะทำให้ชาวจีนเหล่านี้ภักดีต่อประเทศจีนมากกว่าประเทศที่ชาวจีนนั้นไปอาศัย
อยู่ นอกจากนั้นประเทศจีนถือหลักว่าลูกหลานของคนต่างศาชาชาวจีนจะต้องมีสัญชาติจีนเสมอ
จึงก่อให้เกิดปัญหาในคาบทาง ๓ เช่นเดียวกับที่ปรากฏในประเทศในเอเชียอาคเนย์ทั้งหลาย
เช่น ปัญหาเรื่องสัญชาติ ปัญหาการผสมกลมกลืนระหว่างชายไทยกับชาวจีน ปัญหาการเรียน
ปัญหาทางเศรษฐกิจ ปัญหาทางการเมือง และปัญหาสังคม เป็นต้น ซึ่งจะได้แยกพิจารณาในบท
ต่อไป.